

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΠΩΣ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΑΝ ΣΤΗΝ ΑΥΛΗ ΤΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ Γ'.

Ἡ φιλικὴ συγκεντρώσεισ τῆσ αὐτοκρατορικῆσ σαλονία. Ἐνα χαριτωμένον ἀνάκατεμα. Ἀριστοκράται καὶ μπωέ. Ὁ χορὸσ ὑπὸ τοὺσ ἦχοσ μιάσ πιανόλασ. Ὅπου ἔσ αὐτοκράτωρ γυρίσει τῆ μανιθέλλα. Ἐνα πειράγμα τῆσ δοκιμασίασ ντὲ Μορνὺ καὶ ἡ κπαντήσισ τοῦ Ναπολεόντεσ. Ὅπου ἔσ Μεριμέ θάξει ἔλασ τοὺσ αὐτοκρατορικὺσ καλεσμένονσ ἀνεργόγραφοσ. Ὁ Παστὲρ καὶ οἱ βάρησ, κτλ.

γυ του, τῆσ θρυλικῆσ γιά τὴν ὠμορφιά τῆσ αὐτοκράτειρασ Εὐγενίασ.

Κάθε δομαδά, λοιπόν, οἱ αὐτοκράτορεσ καλοῦσανε στ' ἀνάκτορα τοῦ Κεραμεικοῦ, ἢ τοῦ Σαιν-Κλοῦ, ἢ τοῦ Φοντανεμπλό, ἢ καὶ τῆσ Κομπιένσ διαφόρουσ φίλουσ κ' ἐπίσημουσ ξένουσ, γιά νὰ περάσουν με μιά φιλικὴ συντροφιά λίγεσ εὐχάριτεσ ὄρεσ. Στίσ συγκεντρώσεισ αὐτέσ μαζεῦόντανε ὁ πιὸ ἑτερόκλητοσ κόμοσ. Ἐβλεπεσ κυρίεσ ποὺ ἀλκήανε στὴν ἀνωτάτῃ Γαλλικῃ ἀριστοκρατία νὰ συνδιαλέγονται με μπωέμ «σανουέ» καὶ ζωγράφοσ, ξένουσ μεγαίστανεσ νὰ παίζουσαν τὸμπολα με συγγραφεῖσ, ὅπωσ ὁ Ἐδμόνδοσ Ἀμπου, ὁ Ἀλέξανδροσ Δουμάσ υἱόσ, ὁ Προσπὲρ Μεριμέ καὶ μοδιστεσ ἢ ἀνοποῶλιδεσ νὰ χορεύουσαν με στρατάρχασ καὶ κόμητασ. Ὡσσοσ, θεωροῦμε περιττό νὰ σὰσ ποῦμε, ὅτι παρ' ὅλο αὐτὸ τὰ ἀνάκατεμα, οἱ καλεσμένοι τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ζεύγουσ τηροῦσανε τοὺσ τύπουσ τῆσ εὐγενίασ καὶ τῆσ καλῆσ συμπεριφοράσ καὶ δὲν ἔβγαιναν ποτὲ ἀπὸ τὰ ὅρια τῆσ ἔθιμοτυπίασ Βασιλείεσ, θέβαια, πνεῦμα μεγάλῃσ οἰκειότητοσ, μέσα ὁμωσ στὰ ἐπιτρεπόμενα πλαίσια.

Μιά μερά, ἡ αὐτοκράτειρα κάλεσε στ' ἀνάκτορα τῆσ Κομπιένσ τὸν διάσημο λαϊκὸ τραγουδιστὴ Ναντώ, γιά νὰ περάσῃ λίγεσ μερέσ στὴν ἐξοχή. Τὴν ἐπομένη τῆσ ἀφίξειόσ τῶν, ἡ Εὐγενία τὸν ρώτησε με ἀφέλεια:

—Σὰσ ἄρεσε τὸ δωμάτιο ποὺ σὰσ ἔδωσα, κύριε Ναντώ; Ἐλπίζω νὰ μείνατε εὐχάριστο-μένονσ καὶ νὰ μὰσ ξαναρθῆτε! Πάντωσ, μπορεῖτε νὰ θεωρήτε τ' ἀνάκτορα ὅπωσ καὶ τὸ σπίτι σὰσ...

Καὶ ὁ Ναντώ, ὁ ὁποῖοσ ἔμενε τότε στὸ Παρίσι, σὰ μιά σοφίτα, ἀποκρίθηκε με τὴν ἴδια ἀφέλεια:

—Ἄ! Μεγαλειοτάτῃ, ἂν πρόκειται νὰ θεωρῶ τ' ἀνάκτορα σὰσ ὅπωσ καὶ τὸ σπίτι μου...δὲν ὑπάρχει τότε κανεῖσ λόγουσ νὰ κάνω τόσο κόπο καὶ νὰ κουβαλεῖμαι ἐδῶ!

Μετὰ τὸ δείπνο, οἱ καλεσμένοι περνούσανε στὰ σαλονία. Καὶ τότε ἀρχίζαν τὰ...ἀλληλοπειράγματα καὶ τὰ διάφορα παιχνίδια, ποὺ ἔκαναν τίεσ συγκεντρώσεισ αὐτέσ νὰ μὴ διαφέρουσαν διόλου ἀπὸ μιά «βεγγέρα» μικροαστῶν.

Ὅσοι ἤθελαν, μπορούσανε νὰ χορεύουσαν με τοὺσ ἦχοσ μιάσ...πιανόλασ—μεγάλῃσ πρωτοτυπίασ γιά κείνη τὴν ἐποχή!—τῆσ ὁποίασ τὴν μανιθέλλα γύρισε ὑπομονητικώτατα ἕνασ ἀξιωματικὸσ ἢ ἀξιωματοῦχοσ τῆσ αὐλῆσ. Δὲν ὄπῃρεθε θέβαια ἐξαιρετικὴ ποικιλία στοὺσ χοροὺσ, γιὰτὶ ἡ πιανόλα ἔπαιξε τρεῖσ μονάχα σκοποὺσ: θάλσ, πόλκα, μαζοῦρκα. Συχνὰ διάφοροι ἐρασιῶχανα μουσικὸ προσφέρονταν νὰ...γυρίζουσαν τὴν μανιθέλλα. Μεταῶσ αὐτῶν, ἦταν καὶ ὁ αὐτοκράτωρ, ὁ ὁποῖοσ ὁμωσ ἀπεδείχθη ἀκατάλληλοσ καὶ γι' αὐτὴ τὴ δουλειά! Γυρνοῦσε τὴ μανιθέλλα με τὴσ ἀδεξιότητα, ὥστε διαρκῶσ ἔκανε φάλτσα!

Ἐνα θράδῃ, ἡ δοκίμασι ντὲ Μορνὺ, μὴ μπορώντασ πειά νὰ ὑποφέρῃ τὸ «παίξιμο» τοῦ αὐτοκράτοροσ, γύρισε πρὸσ τὸν ἀτυπομικὸ διευθυντὴ κ. ντὲ Μωπά, καὶ τοῦ εἶπε ἀρκετὰ δυνατὰ, ὥστε νὰ τὴν ἀκούσουσαν ὅλοι οἱ παριστάμενοι:

—Ἄν καμμιά φορὰ ὁ αὐτοκράτωρ σὰσ ζητήσῃ τὴν ἀδεια νὰ

παίξει πιανόλα στὸ δρόμο, σὰσ παρακαλῶ, κύριε διευθυντὰ, νὰ μὴ τὴν τοῦ χορηγήσετε, ἂν ἀγαπάτε τὴ μουσικὴ καὶ τ' αὐτὰ τὸν Παρισινῶν!

Ὁ Ναπολεόν, χωρὶσ νὰ πειραχθῇ ἀπὸ τὰ εἰρωνικὰ λόγια τῆσ δοκιμασίασ, τῆσ ἀποκρίθηκε με μεγάλη ἐτοιμότητα:

—Ἄν θὰ φτάσω καμμιά μερά στὴν ἀνάγκη αὐτὴν, θὰ σὰσ πάρω μαζὺ μου, κύριε μου, γιά νὰ τραγουδέτε! Ἡ φωνὴ σὰσ εἶνε τόσο γλυκειά, ὥστε με τῆσ πεντάρεσ ποὺ θὰ μὰσ ρίχνουσαν ἀπὸ τὰ παράθυρα, θὰ γίνουσαν καὶ οἱ δυὸ πολὺ σὺντομα πλουσιοῖ!...

Ἡ πνευματικὴ ἀσκήσεισ ἦσαν ἕνα ἀπὸ τὰ προσφιλέστερα παιχνίδια τῶν φιλικῶν αὐτῶν συγκεντρώσεων. Ἐνα θράδῃ, ὁ Προσπὲρ Μεριμέ πρότενε στοὺσ παριστάμενουσ νὰ τοὺσ ὑποβάλῃ, σὲ μιά δοκιμασία, νὰ νὰ τοὺσ ἀποδείξῃ ποὺ ἦσαν ὄλοι...ἀνεργόγραφοι. Στὴν ἀρχῃ, ὅλοι γελᾶσαν. Ὁ Μεριμέ ἔβλεπε πὼσ ἤξερε καλὰ τί ἔλεγε. Καὶ ἀρχισε νὰ τοὺσ ὑπαγορεύῃ ἕνα κείμενο, ἐνῶ οἱ καλεσμένοι, οὔτε τοῦ αὐτοκράτοροσ ἔξαιρουμένου, ἔγραφαν ὡσάν μαθητὰ, σὲ μικρὰ φύλλα χαρτίου.

Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ μὴ θῃῃ ὁ συγγραφεὺσ τῆσ «Κάρμεν» φεῦτῃσ! Ὁ Μεριμέ, ἀφοῦ διόρθωσε τὰ γραφτὰ τῶν παριστάμενων, θῃῃκε ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ ἔκανε σαράντα τρία ὀρθογραφικὰ λάθη, ἡ αὐτοκράτειρα ἔζητᾶ δυὸ, ἢ πρὶγκιπισσάσ Μέτερνιχ σαράντα δυὸ! Τὸ πιὸ καταπληκτικὸ ὁμωσ, εἶνε ὅτι ἀπὸ τὴν δοκιμασία αὐτὴν θῃῃκανε ἀνεργόγραφοι καὶ δυὸ μεγάλοι συγγραφεῖσ—δυὸ Ἀκαδημαῖκοι, ἂν ἀγαπάτε! Ὁ Ὀκτάβιοσ Φεγιέ, ὁ συγγραφεὺσ τοῦ «Μυθιστορήματοσ ἑνὸσ ἀπόρου νέου», ἔκανε δέκα ἕνησ λάθη καὶ ὁ Δουμάσ υἱόσ, ὁ ἀθάνατοσ δημιουργὸσ τῆσ «Κυρίασ με τὰς Καμελίας», εἶκοσ τέσσερα!

Καὶ τὰ λιγώτερα λάθη ἀπ' ὅλουσ—τρία μονάχα—τὰ ἔκανε ἕνασ διπλωμάτησ. Ἡ ἀλθία εἶνε, πὼσ ὁ διπλωμάτησ λεγότανε Μέτερνιχ...

Κάποτε, προσεκλήθη ἀπὸ τὸν Ναπολεόντα καὶ ὁ διάσημοσ σοφοσ Παστὲρ, νὰ παρευρῇ σ' αὐτέσ τίεσ συγκεντρώσεισ. Στὴν ἀρχῃ ὁ Παστὲρ τὰ ἔχασε ὅταν θρέθηκε με μιά τόσο πολυμελῆ ὀμηγύρη. Μαθημένονσ τὴν ἡσυχία καὶ στὴ μόνια τοῦ ἐργαστηρίου του, θεωροῦσε τὸν ἑαυτὸ του ἔξενὸ ἀνάμεσο σὲ τόσεσ ὄρατεσ γυναικεσ καὶ λαμπροσολοιμένονσ κυριοσ. Ἡ αὐτοκράτειρα πρόσεξε τὴν ἀμνησῖα του καὶ, γιά νὰ τοῦ δώσῃ θάρροσ, τὸν παρακάλεσε νὰ τοὺσ πῇ μερικὰ πράγματα γιά τὴν κυκλοφορία τοῦ αίματος, τὸ φαινόμενο αὐτὸ ποὺ μελετοῦσε τότε ὁ Παστὲρ ἐπὶ τῆσ αἰεσ νῶν ἐπιστημονικῶν δεδομένοσ. Τὸ πρόσωπο τοῦ

σοφοῦ ἔλαμψε τότε ἀπὸ χαρὰ. Καὶ ὁ Παστὲρ ἀρχισε νὰ ἐκθέτῃ τίεσ θεωριεσ του, χωρὶσ νὰ ἐνοῦσ νὰ σταματήσῃ, ἀδιαφορώντασ ἂν ὅλοι σκεδῶν οἱ παριστάμενοι δὲν μπορούσανε νὰ καταλάβουσαν τοὺσ ὄρουσ ποὺ μεταχειριζότανε. Σὲ μιά στιγμή, σηκώθηκε ἔξαλλοσ καὶ εἶπε:

—Πηγαίνω στὸν κῆπο νὰ πιάσω μερικὰ βατραχάκια καὶ νὰ κάνω μπροστὰ σὰσ πειράματα γιά νὰ σὰσ ἀποδείξω καλῶτερα τὴ θεωρία μου.

Πράγματι, σὲ λίγο, ὁ Παστὲρ γύρισε ἀπὸ τὸν κῆπο μ' ἕνα σακκουλάκι γεμάτο βατραχάχοσ. Τοὺσ ἔδωκεσ στὴ μέση τοῦ σαλονιοῦ, πῃρε ἕνα ἀπὸ αὐτοὺσ, τὸν κέντρισε μ' ἕνα νυστέρι, τοῦ κάρφωσε τὴ ράχη με καρφίτεσ καὶ συνέχισε ἀπαθῆστα τὴ διάλεξι του—χωρὶσ νὰ προσέηθῃ ὅτι ἡ ὄρατεσ κυρίεσ ὀβριλιζάν ἀπὸ τὸ φόβο τοὺσ θλέποντασ τοὺσ ὑπόλοιπουσ βατραχάχοσ ποὺ ἔχαν σκορπισθῇ, κοάζοντασ, σ' ὄλεσ τίεσ γωνίεσ τῆσ μεγάλῃσ αἴθουσασ!...

Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν...νὰ μὴν τὸν ξανακαλέσουσαν τὸν Παστὲρ στίεσ αὐλικὴσ συγκεντρώσεισ! Ἐνοσται, ὅτι ὁ Παστὲρ δὲν δυσαρεστηθηκε διόλου γι' αὐτὸ! Πρωτιμώσε τὸ κομμοδουλοῦσ ἀπ' ὅλα τ' αὐτοκρατορικὰ σαλονία τοῦ σπουδᾶ!

Ἐκείνη, ἡ ὁποία ξεπερνοῦσε ὄλουσ σὲ ἀφέλεια, σὲ ἀμεριμνησία καὶ σὲ χαριτωμένο «ζεμανφουτιμό», ἦταν ἡ πολυκῆπισσα Μέτερνιχ, ἡ γυναικα τοῦ διαδοχικοῦ διπλωμάτου. Ἡ τετραπέρατη αὐτὴ καὶ διαβολεμένη γυναικα, κανένα δὲν σεβότανε, κα-

Ὁ Προσπὲρ Μεριμέ

